

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน / ความสามารถในการวิเคราะห์

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัย : นางสุเรีน รัตนวรรณ

ตำแหน่ง : ครู

สถานที่ทำการวิจัย : โรงเรียนบัวขาว อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ปีรายงานการวิจัย : ปีการศึกษา 2557

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ รูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยกำหนดรูปแบบการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน (One – Group Pretest Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 โรงเรียนบัวขาว จำนวน 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้แนวทางพุทธิปัญญา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถในการวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1.รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้มีชื่อว่า RSCEA โดยมีองค์ประกอบดังนี้ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขันทบทวนความรู้เดิม (Review)เป็นขั้นที่ผู้สอนตั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียนโดยการใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น ระดมสมอง อภิปรายกลุ่ม หรือใช้สถานการณ์จำลอง 2) ขั้นศึกษา

(Study) เป็นขั้นที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ คือ 1) กำหนดสิ่งที่วิเคราะห์ เช่น ข่าวด้านการณ การศึกษา หรือให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกในขั้นนี้ผู้สอนจะกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ทักษะการคิดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เพื่อสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ 2) คิววิเคราะห์หาความสำคัญของเนื้อหา 3) คิววิเคราะห์หาความสัมพันธ์เชื่อมโยงจากสถานการณ์ว่ามีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างไร 4) คิววิเคราะห์หลักการ 3. สรุป (Conclusion) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสรุปผลจากการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันมาสรุป เป็นผังความคิด หรือ โครงงาน โครงการ เขียนตอบ บรรยาย เขียนรายงาน 4. ประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนตรวจสอบความรู้ใหม่ที่ได้จากการเรียนรู้ว่าถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ 5. ประยุกต์ใช้ความรู้ (Application) เป็นขั้นนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

2. ประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) ของรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 85.00/82.88 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80 / 80 ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ความสามารถในการวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยความสามารถในการวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้แนวทางพุทธิปัญญาเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาความพึงพอใจเป็นรายด้าน 3 อันดับแรก พบว่า ด้านเนื้อหาที่มีความพึงพอใจสูงสุด อันดับ 2 ได้แก่ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านประโยชน์ ด้านครูผู้สอน อันดับ 3 คือ ด้านการวัดและประเมินผลมีความพึงพอใจเฉลี่ยต่ำสุด

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเพื่อการพัฒนาแบบฝึกทักษะที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ร่วมกับผังมโนทัศน์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดียิ่งจาก นายขจิต สุวรรณสังข์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบัวขาว ที่ให้คำแนะนำ ทำให้วิจัยเล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นผู้วิจัยกราบ

ขอขอบคุณในความเมตตาของท่านไว้ด้วยความเคารพอย่างสูงขอขอบคุณ ผศ. ดร.สมใจ ภูริพันธุ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย ดร.รัชนีเพ็ญ พลเยี่ยม อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ดร.สังฆธรรม พรทวีกุล อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการสอน นางบุญล้อม คำภักดี ครูผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนวัดสระทอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา นายเอกวิทย์ อำนวยครูผู้เชี่ยวชาญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและการสอน ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.จิตราภรณ์ คำวงศ์จันทร์ ที่ให้คำปรึกษาและชี้แนะด้วยดีตลอดมา และขอขอบคุณคณะคุณครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ครูโรงเรียนบัวขาว ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจ ความห่วงใยและเอื้ออาทรเสมอมา ตลอดทั้งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ด้วยคุณค่าและประโยชน์ของวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ประสบการณ์ และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง

สุเรียน รัตนวรรณิ